

Kadernota Ruimte

Spelen, bewegen
en ontmoeten

Kadernota Ruimte

Spelen, bewegen en ontmoeten

Auteur: Solinde Vos en Linde van den Brink
Domein: Ruimte
Datum: 30 oktober 2023
Versie: 0.1

Inhoudsopgave

.....	2
Inhoudsopgave	3
1 Inleiding.....	1
1.1 <i>Aanleiding</i>	1
1.2 <i>Probleemstelling en vraagstelling</i>	1
1.3 <i>Bestaande kaders</i>	2
2 Trends en ontwikkelingen	4
2.1 <i>Landelijke en internationale ontwikkelingen</i>	4
2.2 <i>Lokale ontwikkelingen</i>	5
3 Ambitie en uitgangspunten	6
3.1 <i>Ambitie</i>	6
3.2 <i>Uitgangspunten</i>	6
4 Procedurele uitgangspunten	10
4.1 <i>Organisatie, participatie, communicatie</i>	10
4.2 <i>Financiën</i>	11
4.3 <i>Risico's</i>	12
4.4 <i>Tijdspad</i>	12

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Het huidige speelruimteplan dateert uit 2014. Dat plan richt zich voornamelijk op vooraf bepaalde centrale buurt- en steunplekken voor spelen voor de doelgroep 0-19 jaar. Sindsdien zijn er een aantal ontwikkelingen geweest:

- Een andere kijk op het belang van spelen: Vanuit het begrip positieve gezondheid ziet de gemeente Dalfsen niet alleen spelen, maar ook bewegen en ontmoeten als noodzakelijke bijdrage aan het gezond voelen en gezond zijn van inwoners.
- Uitbreiding van de doelgroep: Bewegen, spelen en ontmoeten zijn van belang voor alle inwoners van Dalfsen, ook senioren en volwassenen, en mensen en kinderen met en zonder beperking.
- Een andere kijk op spelen en benodigde speelvoorzieningen: Er is toenemende behoefte aan natuurlijk en creatief spel dat niet alleen beperkt is tot speelplekken en speeltoestellen, maar al begint bij de voordeur. Ook bewegen en ontmoeten vindt in de gehele buitenruimte plaats, en de buitenruimte zou dit zoveel mogelijk moeten faciliteren en stimuleren.
- Integrale kijk op opgaven en werkwijze: Zowel opgaven (zoals klimaatadaptatie) als de werkwijze van de gemeente (integrale kijk op de openbare ruimte) vragen om een beleid dat andere beleidsterreinen zoals klimaat, groen, en welzijn meer betreft en een werkwijze die de openbare ruimte integraal inricht en beheert.
- Wens voor meer betrokkenheid en initiatief door inwoners. Aangewezen steunplekken zijn misschien niet altijd de plekken waar inwoners graag een speel-, ontmoet- of beweegplek zien. Centrale buurtplekken vaststellen en de locatie en de inrichting van de steunplekken in overleg met inwoners vast te stellen geeft gebiedsverbinders de kans om echt samen met inwoners in elke kern te kijken naar hun behoeften en wensen. Maar wel binnen door de gemeente vastgestelde kaders.

De huidige formele speelplekken sluiten onvoldoende aan op bovenstaande ontwikkelingen. Bovendien ontbreken op dit moment de kaders waarmee spelen, bewegen en ontmoeten in de buitenruimte kan worden ingericht en op basis waarvan initiatieven van inwoners kunnen worden beoordeeld.

Verder is er sinds het vaststellen van het vorige beleidsplan een toegenomen areaal door de realisatie van nieuwe wijken. Bovendien is er door bezuinigingen op dit moment alleen geld voor beheer en onderhoud wat gericht is op het bieden van een veilige speelplek en is onvoldoende geld beschikbaar voor vervanging van afgeschreven toestellen.

Zowel de ontwikkelingen op het gebied van ambities en opgaven als de huidige financiële situatie maken een nieuw beleidsplan spelen, bewegen en ontmoeten noodzakelijk. Om dit beleidsplan op te stellen is het nodig eerst de kaders te bepalen. Daarom ligt nu de kadernota spelen, bewegen en ontmoeten voor.

1.2 Probleemstelling en vraagstelling

Probleemstelling:

De huidige visie op spelen, bewegen en ontmoeten is niet meer actueel. De visie van de gemeente Dalfsen op het belang van spelen, bewegen en ontmoeten en wat daarvoor nodig is bij de inrichting en het beheer van de openbare ruimte zijn de laatste jaren veranderd. Ook heeft de gemeente inmiddels een meer integrale kijk op opgaven zoals klimaatadaptatie en een meer integrale werkwijze bij de inrichting en beheer van de openbare ruimte. Op dit moment sluit de openbare ruimte onvoldoende aan bij die nieuwe visie en ontbreken kaders waarmee de gehele buitenruimte kan worden ingericht en beheert en op basis waarvan initiatieven van inwoners kunnen worden beoordeeld. Ook is de financiële strategie niet aan bij het huidige areaal speelvoorzieningen en is er door bezuinigingen momenteel onvoldoende geld beschikbaar voor vervanging van afgeschreven toestellen.

Doelstelling:

We schrijven een beleidsplan dat de kaders geeft om de openbare ruimte, samen met inwoners, zo in te richten en te beheren dat deze spelen, bewegen en ontmoeten stimuleert voor alle inwoners van

Dalfsen. De visie, ambities en uitgangspunten hebben betrekking op de openbare ruimte als geheel. Hierbij wordt tevens een beheer- en uitvoeringsplan vastgesteld, gekoppeld aan een financiële strategie. Hierbij maken we onderscheidt tussen beheerbudget en ambitiebudget.

Afbakening

De visie, ambities en uitgangspunten en randvoorwaarden steken we breed in en gaan over spelen, bewegen en ontmoeten in de gehele openbare ruimte. Wanneer we het hebben over de uitvoeringsagenda, stellen we voor om de afbakening te koppelen aan de (financiële) strategie: Waar gaan we binnen dit plan wel en geen geld voor aanvragen?

Dat betekent **wel voor**:

- vervanging, herinrichting en eventueel aanvulling bestaande plekken o.b.v nieuwe uitgangspunten (beheerbudget)
- aanvullende ingrepen zoals toevoeging van spelelementen of kleine knelpunten op routes tussen plekken (ambitiebudget)
- programmering zoals aanbieden van activiteiten of het onder de aandacht brengen van voorzieningen of routes (ambitiebudget of via externe geldstromen)

Niet voor:

Ingrepen die meekoppelen aan werkzaamheden riolering, groen of wegen of bij integrale aanpak vervanging/herinrichting openbare ruimte zoals:

- Verbreding fietspaden t.b.v. actief verplaatsen
- Aanleggen bruggen t.b.v. recreatieve ommetjes
- Bomen planten t.b.v. schaduw op routes, etc.

1.3 Bestaande kaders

Het bevorderen van spelen, bewegen en ontmoeten in de openbare ruimte staat niet op zichzelf, maar houdt verband met andere beleidsterreinen, zoals ruimtelijke ontwikkeling en maatschappelijke ontwikkeling. Bovendien gelden er een aantal wettelijke verplichtingen.

Wettelijke kaders

De gemeente moet speelconstructies onderhouden en regelmatig controleren om aan wettelijke eisen te voldoen, zoals het Warenwetbesluit Attractie- en Speeltoestellen (WAS) en Europese Normen (bijv. NEN-EN 1176 en NEN-EN 1177). Ook informele speelruimte en speelaanleidingen vallen onder de zorgplicht, en ook is de gemeente verantwoordelijk voor door derden geplaatste objecten in de buitenruimte.

Gemeentelijke kaders

De volgende gemeentelijke kaders zijn gebruikt bij het opstellen van de ambities en uitgangspunten:

- *Omgevingsvisie*: Dit beleid streeft naar het integreren van gezondheid en leefbaarheid in ruimtelijke plannen. Het verbindt verschillende beleidsterreinen en draagt bij aan de uitvoering van visie en ambities door middel van stapeling van beleid en integrale afwegingen.
- *Preventiebeleid*: Dit beleid richt zich op het stimuleren van gezondheid in brede zin, waarbij het welzijn van inwoners wordt bevorderd. Het benadrukt de rol van de leefomgeving, inclusief fietspaden, wegen en parken, in het bevorderen van gezondheid.
- *Toekomstvisie*: Deze visie richt zich op het samen wonen, leven en werken in de gemeente Dalfsen en dient als een bron voor de Omgevingsvisie, die de ruimtelijke invulling van de gemeente bepaalt.
- *Coalitieakkoord*: Dit akkoord, getiteld "Veel te doen in Dalfsen," formuleert diverse ambities, waaronder het streven naar een gezonde gemeente waar inwoners financieel, fysiek en mentaal fit zijn. Het benadrukt leefbaarheid, voorzieningen, sport en bewegen als centrale elementen in de gemeente.
- *IBOR (Integraal Beleidsplan Buitenruimte)*: Dit plan bevat richtlijnen voor het beheer van de buitenruimte, met de nadruk op schoon, heel en veilig. Het houdt rekening met het effect van onderhoudsmaatregelen op de gezondheid van inwoners.
- *Klimaatadaptatieplan*: Dit beleid gaat over het omgaan met klimaatverandering en het bevorderen van biodiversiteit. Het benadrukt het multifunctioneel gebruik van bepaalde gebieden, zoals wadi's die ook als speeltuinen dienen.

- *Verkeer:* Dit beleid legt de nadruk op een goed fietsnetwerk als een toegankelijke manier om bewegen te stimuleren. Het omvat educatieve acties voor verkeersveiligheid en het bevorderen van fietsverkeer voor verschillende doelgroepen, wat bijdraagt aan gezondheid, duurzaamheid, bereikbaarheid en leefbaarheid.
- *Sport:* Dit beleid richt zich op het in stand houden van de beweeg- en sportinfrastructuur, zowel binnen als buiten, om bewegen en sporten toegankelijk te houden voor inwoners. Het benadrukt het belang van de inrichting van buitenruimte voor beweging.
- *Hondenbeleid:* Dit beleid houdt rekening met de co-existentie van hondenbezitters en niet-hondenbezitters in de openbare ruimte. Het overweegt de locaties van hondentoiletten, losloopvelden en dit kan invloed hebben op het nieuwe speelbeleid.
- *Inclusiebeleid:* Dit beleid streeft naar inclusie van verschillende doelgroepen in de openbare ruimte, ongeacht leeftijd, culturele achtergrond, gezinssamenstelling, enzovoort. Het beoogt dat iedereen met of zonder beperking zich prettig kan voelen in de buitenruimte en sluit aan bij het preventiebeleid.
- *Biodiversiteitsbeleid:* Dit beleid beschrijft kaders voor het behoud en bevorderen van biodiversiteit in de groene landschappen van Dalfsen. Het moedigt het gebruik van groene ruimtes voor diverse activiteiten aan, zoals spelen, sporten en beleven.
- *Participatiebeleid:* Dit beleid benadrukt de betrokkenheid van inwoners bij het creëren van plekken om te spelen, bewegen en ontmoeten in de openbare ruimte. Het regelt de inspraak en participatie van inwoners bij beleidsvorming en projecten in de gemeente.
- *Speelruimtebeleid (2014) - verouderd:* Dit beleid heeft betrekking op de speelvoorzieningen in de gemeente. Het beschrijft hoe speelplekken worden aangepast aan de doelgroep en de functie in de buurt, evenals het belang van veilige routes naar deze speelplekken. Het stimuleert ontmoeting, variatie, uitdaging en samenwerking in speelvoorzieningen. Het beleid is verouderd en voldoet niet meer aan de wensen van deze tijd. Wel wordt dit gebruikt voor input voor het nieuw te schrijven beleid: Behouden wat nog goed is, en vernieuwen wat nodig is.

2 Trends en ontwikkelingen

2.1 Landelijke en internationale ontwikkelingen

De helft van de volwassenen heeft overgewicht of obesitas, het percentage kinderen en jongeren die te zwaar zijn stijgt, stressklachten onder jongeren nemen toe en veel ouderen voelen zich eenzaam. Dit ligt deels aan onze omgeving, die voornamelijk tot stand is gekomen zonder dat stil is gestaan bij het belang van een gezonde omgeving voor onze inwoners. De Omgevingswet erkent officieel het belang van een gezonde leefomgeving en streeft naar het integreren van gezondheid en veiligheid in ruimtelijke plannen. Het verbindt verschillende beleidsterreinen en draagt bij aan het realiseren van visies en ambities door middel van gelaagd beleid en integrale besluitvorming.

Landelijke programma's zoals het Programma Gezonde Leefomgeving van VWS brengen kennis over een gezonde leefomgeving samen, maken deze toegankelijk en stimuleren gemeentelijke ontwikkelingen. Ook het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) van VWS biedt een fundament voor samenhangend gemeentelijk gezondheidsbeleid met daarin ook aandacht voor de gezonde leefomgeving.

De afgelopen jaren heeft er een verschuiving plaatsgevonden in onze perceptie van wat gezondheid betekent. Waar het traditioneel werd gezien als simpelweg de afwezigheid van ziekte, erkennen we nu dat factoren als emotionele stabiliteit, mentale helderheid, en de kracht van sociale connecties even essentieel zijn. We erkennen steeds vaker dat gezondheid over meer gaat dan enkel de afwezigheid van ziekte. De bredere benadering, vaak aangeduid als 'positieve gezondheid', wordt uiteengezet in theorieën van Huber (2019) en wordt weerspiegeld in het Dalfse Preventiebeleid (2019).

Steeds duidelijker komt nu naar voren hoe belangrijk dagelijkse activiteiten zijn voor ons welzijn. Zo zijn spelen, bewegen en sociaal contact niet alleen recreatieve activiteiten; ze vormen de kern van wat het betekent om gezond te zijn. Hierin speelt de omgeving waarin we ons bewegen een belangrijke rol. Als onze dorpen, steden en buitengebieden onveilig of onaantrekkelijk zijn, beperkt dit onze bewegingsvrijheid en sociale interactie. Maar wanneer deze gebieden worden ingericht met het oog op positieve gezondheid, kunnen ze actief bijdragen aan het welzijn van de gemeenschap.

Daarnaast is er een steeds groter besef van de noodzaak om actieve beweging te stimuleren. In een tijd waarin sedentair gedrag, zoals langdurig zitten, steeds gebruikelijker wordt, is het essentieel dat openbare ruimtes worden ontworpen om lichaamsbeweging te bevorderen. Dit gaat verder dan alleen sportfaciliteiten. Veilige wandelroutes en aantrekkelijke groene ruimtes kunnen dagelijkse beweging aanmoedigen. Ook is er een toenemende roep om inclusiviteit in onze openbare ruimtes. Deze moeten toegankelijk zijn voor iedereen, ongeacht leeftijd en fysieke capaciteit. Hierbij hoort ook het idee dat openbare ruimtes niet alleen fysiek, maar ook cultureel en sociaal toegankelijk moeten zijn, zodat alle inwoners zich er welkom en vertegenwoordigd voelen.

Een andere belangrijke trend is de toenemende erkenning van het belang van natuurlijke speelruimtes. Kinderen die in een natuurlijke omgeving te spelen genieten van verschillende voordelen, variërend van verbeterde creativiteit tot betere sociale vaardigheden. Tegelijkertijd zien we een zorgwekkende daling van het aantal kinderen dat daadwerkelijk buiten speelt. Dit komt enerzijds door de diverse moderne afleidingen, zoals technologie, maar anderzijds ook door zorgen over de veiligheid van buitenspelen.

Een andere trend is de toenemende roep om inwonerbetrokkenheid. Terwijl inwoners mondiger worden en hun stem willen laten horen, reageren steeds meer gemeenten positief door deze input te verwelkomen. Ook Dalfsen erkent de waarde van inwonerbetrokkenheid. Dit gaat hand in hand met het idee van een meer inclusieve en democratische besluitvorming. Op het sociale vlak is eenzaamheid een groeiende zorg. Mensen zijn van nature sociale wezens, en het hebben van een sterk sociaal netwerk is essentieel voor ons welzijn. Openbare ruimtes die zijn ontworpen met het oog op sociale interactie kunnen een sleutelrol spelen in het tegengaan van het toenemende gevoel van isolatie. Tot slot is er op het gebied van duurzaamheid en klimaatbestendigheid steeds meer aandacht voor het creëren van stedelijke gebieden die bestand zijn tegen veranderende weersomstandigheden.

2.2 Lokale ontwikkelingen

In Dalfsen wordt het concept 'gezondheid' breed opgevat. Het gaat over veel meer dan louter de 'afwezigheid van ziekte'. Het preventiebeleid van de gemeente legt de focus op positieve gezondheid, een concept dat zowel de fysieke als de emotionele, mentale en sociale aspecten van gezondheid omvat. Dit beleid erkent het belang van een sterke sociale basis en de impact van de fysieke leefomgeving op de gezondheid van inwoners. Het Dalfse beleid streeft ernaar een leefomgeving te creëren die gezond gedrag stimuleert, ontmoetingen bevordert en de vitaliteit van inwoners verhoogt. In deze visie is de openbare ruimte niet zomaar een plek, maar een instrument dat actief bijdraagt aan het welzijn van de gemeenschap. En daar biedt de openbare ruimte van Dalfsen veel kansen voor: er is veel groene buitenruimte, wat veel mogelijkheden biedt voor buitenactiviteiten, spelen, bewegen en ontmoeten.

Inwoners van Dalfsen zijn over het algemeen gezond en gelukkig: er wordt zelfs iets hoger gescoord dan het landelijk gemiddelde. Toch komen ook in Dalfsen onvoldoende spelen, onvoldoende bewegen, overgewicht en eenzaamheid voor:

Spelen

In 2013 werd in Dalfsen een enquête gehouden in het kader van het op te stellen speelbeleidsplan. Toen antwoordde 61% van de ondervraagde ouders dat hun kind elke dag buiten speelt, 30% een paar keer week, en 2% een paar keer per maand. Geen van de ouders gaf aan dat hun kind nooit buiten speelt. Er is helaas geen nieuwe informatie beschikbaar.

Overgewicht

In Dalfsen heeft 51% van de volwassenen (18 jaar en ouder) overgewicht, ofwel een kleine meerderheid van alle volwassen inwoners. Van deze groep voldoet 54% aan de beweegrichtlijn en sport 55% minimaal 1 keer in de week. 43% van de inwoners tussen de 18 en 65 jaar gaat lopend of fietsend naar het werk.

Eenzaamheid

In Dalfsen is bekend dat van de 65-plussers 31% zich sociaal eenzaam voelt, en 23% voelt zich emotioneel eenzaam (IJssellandschap 2022). Bij veel ouderen komt dat vaak door meerdere factoren. Zoals het overlijden van een partner of andere leeftijdsgenoten, beperkte mobiliteit en achteruitgang in fysiek en mentaal functioneren.

3 Ambitie en uitgangspunten

3.1 Ambitie

Hoofdambitie: **We willen spelen, bewegen en ontmoeten in de openbare ruimte stimuleren.**

Om dat te bereiken zijn drie ambities gevormd:

1. Er zijn voldoende aantrekkelijke en nabije ingerichte speel, sport- en ontmoetingsplekken voor iedereen.
2. De woonstraten nodigen uit tot spelen, bewegen en ontmoeten.
3. Er zijn aantrekkelijke en veilige (beweeg)routen en verbindingen tussen speel-, beweeg- en ontmoetplekken.

3.2 Uitgangspunten

Er kunnen nog lichte wijzigingen plaatsvinden binnen de uitgangspunten en randvoorwaarden, aangezien er nog een tweede ambtelijke sessie plaats gaat vinden en het inwonerbetrokkenheidstraject plaatsvindt tussen november en januari. Deze kadernota schetst kaders, binnen deze kaders wordt nog invulling gegeven.

Ambitie 1: Er zijn voldoende, aantrekkelijke¹, en nabije ingerichte speel, sport- en ontmoetingsplekken voor iedereen.

Uitgangspunten:

- **Elke (beleef/speel)buurt² heeft een grote, centraal liggende buurtplek met voorzieningen voor sporten, spelen en ontmoeten voor iedereen.**
De centrale buurtplek vormt het kloppend hart van elke beleefbuurt. Door deze plek centraal te positioneren, zorgen we ervoor dat alle inwoners van de beleefbuurt gemakkelijk toegang hebben. Op een buurtplek is voor elke doelgroep iets te doen en deze is altijd toegankelijk. Dit stimuleert actieve deelname, verhoogt de kans op sociale interacties en bevordert een gevoel van gemeenschap. Het creëert een veilige en uitnodigende omgeving waar mensen van alle leeftijden kunnen samenkomen.
- **In aanvulling op de centrale buurtplek zijn er in elke beleefbuurt kleinere steunplekken. De locaties en invulling hiervan worden in overleg met de buurt bepaald, maar de uiteindelijke beslissing ligt bij de gemeente.**
Steunplekken vullen de centrale buurtplek aan door te voorzien in specifieke behoeften of trends binnen de beleefbuurt. Ze zijn flexibeler en kunnen zich richten op specifieke groepen of activiteiten. Door inwoners actief te betrekken bij het besluitvormingsproces, zorgen we ervoor dat deze plekken echt resoneren met de behoeften en wensen van de gemeenschap, terwijl we tegelijkertijd de veiligheid van de ruimte waarborgen. Dit betekent dat een steunplek kan 'verschijnen en verdwijnen'. Waar een centrale buurtplek voor jongere kinderen soms te ver weg ligt om zelfstandig naar toe te gaan, liggen steunplekken dichterbij en voorzien in een speelbehoefte dichterbij. [Advies of richtlijn voor maximale en gewenste afstand nog in te vullen]. Een steunplek kan wel, maar hoeft niet ingericht te zijn met een speeltoestel. [Advies of richtlijn voor maximaal budget, evt. helemaal geen toestellen nog te bespreken]. Een trapveldje, of een opengesteld (groen) schoolplein, sportpark of dorpsplein kan ook een steunplek zijn. Ook zetten we in op communicatie om zowel de centrale buurplekken als de steunplekken kenbaar te maken.
- **In aanvulling op traditionele speelplekken zetten we in op natuurspeelplaatsen om bij te dragen aan klimaatadaptatie en natuurlijk spelen te stimuleren.**

¹ Aantrekkelijk is een subjectief begrip. Een aantrekkelijke omgeving is belangrijk om het gebruik ervan te stimuleren: een onaantrekkelijke plek zal gemeden worden. Met aantrekkelijk bedoelen we niet een fancy inrichting of een perfecte voorziening voor een activiteit, maar dat de omgeving een mate van aantrekkelijkheid uitstraalt door een functionele inrichting, zorgvuldige vormgeving en materiaalgebruik, een goede staat van onderhoud en veiligheid, en de aanwezigheid van groen.

² Beleeftbuurten: In plaats van traditionele buurten definiëren we 'beleeftbuurten', gebaseerd op zowel fysieke als sociale barrières die de actieradius van kinderen en bewoners beïnvloeden. Binnen deze beleeftbuurten zorgen we ervoor dat er toegankelijke en aantrekkelijke plekken zijn voor spelen, sporten en ontmoeten.

Natuurspeelplaatsen bieden kinderen een unieke speelervaring door direct contact met de natuur. Door kinderen op jonge leeftijd bloot te stellen aan de natuur, stimuleren we ook hun creativiteit, probleemoplossend vermogen en respect voor het milieu. Natuurspeelplaatsen dragen daarnaast ook bij aan klimaatadaptieve oplossingen zoals waterberging en hittestressreductie. Bij een natuurspeelplaats vormt het groen zoals klimbomen, bosjes en losliggende takken en natuurlijke elementen zoals water, zand en stenen het spelelement. Hoewel het om een formele, voor spelen ingerichte plek gaat, staan er geen traditionele toestellen. Wel kunnen natuurlijke speelelementen zoals een waterpomp of houten boomstammen met touwen ertussen toegepast worden. Omdat een centrale buurtplek altijd toegankelijk en bruikbaar moet zijn is integreren van functies zoals een wadi voor een centrale buurtplek niet mogelijk, wel voor een steunplek [Nog te bespreken].

- **We zorgen voor voldoende zitgelegenheid op buurtplekken en steunplekken.** Sociale interactie is een kernaspect van gemeenschapsvorming. Door op centrale- en steunplekken voldoende zitgelegenheden te bieden, nodigen we inwoners uit om langer te blijven, wat de kans op spontane gesprekken en ontmoetingen vergroot. Bovendien bieden deze plekken een rustpunt voor ouderen, ouders die hun kinderen in de gaten houden, of iedereen die gewoon even wil genieten van de buitenlucht. Op buurtplekken en steunplekken zorgen we altijd [nog te bespreken] voor een zitgelegenheid. Een zitgelegenheid kan zowel formeel (een (picnick)bankje), als informeel (een randje, trappetje, zwerfsteen) zijn.

Ambitie 2: De woonstraten nodigen uit tot spelen, bewegen en ontmoeten.

Uitgangspunten:

- **Bij ontwerp en herinrichting van woonstraten aandacht voor voldoende ruimte voor spelen, bewegen en ontmoeten, met erkenning van de multifunctionaliteit van straten en meervoudig ruimtegebruik.**
Onze woonstraten zijn meer dan enkel doorgangsroutes voor verkeer. Ze zijn de levensaders van onze buurten, waar bewoners hun dagelijks leven leiden. Spelen, bewegen en ontmoeten beperkt zich niet tot aangewezen plekken, maar begint bij de voordeur. Bij het ontwerpen en herinrichten van deze straten is het daarom belangrijk om de multifunctionele aard van deze ruimtes te erkennen. Dit betekent het creëren van ruimtes die niet alleen de dagelijkse verkeersbehoeften ondersteunen, maar ook letterlijk ruimte bieden voor spelen, bewegen en ontmoeten, bijvoorbeeld door brede stoepen en ruimte voor bankjes en groen [Evt. ruimteclaim o.b.v. Jantje Betonnorm toevoegen].
- **Bij ontwerp en herinrichting van woonstraten extra aandacht voor veilig spelen in relatie tot verkeer, in afstemming met de beleidsafdeling verkeer en inwoners.**
Verkeersveiligheid en speelveiligheid gaan hand in hand. Het is essentieel dat, terwijl we ruimte creëren voor recreatie en ontmoeting in onze straten, we ook de nodige maatregelen nemen om bewoners veilig te houden. Dit vereist nauwe samenwerking met zowel verkeersdeskundigen als de inwoners zelf, die het beste begrijpen hoe hun straten worden gebruikt en waar de potentiële gevaren liggen. Dit betekent voldoende ruimte voor fietsen en lopen, veilige oversteken, en eventueel verkeersremmende maatregelen.
- **Voldoende sport- en speelaanleidingen, ook natuurlijke speelaanleidingen, en in overleg met inwoners en met inachtneming van de keuringsplicht.**
Een straat die uitnodigt tot spelen en bewegen is er een die elementen bevat die deze activiteiten stimuleren. Dit kan variëren van traditionele speelaanleidingen zoals een hinkelbaan tot natuurlijke speelaanleidingen zoals boomstammen of zwerfkeien. Door in overleg met inwoners te gaan, kunnen we ervoor zorgen dat deze elementen voldoen aan de werkelijke behoeften van de gemeenschap, terwijl de keuringsplicht garandeert dat ze veilig zijn voor gebruik.
- **We zorgen voor voldoende zitgelegenheid om ontmoetingen te faciliteren, rekening houdend met het budget en de mogelijkheid om zitplaatsen te integreren met bestaand straatmeubilair.**
Een essentieel onderdeel van het creëren van uitnodigende openbare ruimtes is het bieden van plekken waar mensen kunnen zitten, ontspannen en elkaar ontmoeten. Door zitgelegenheden slim te integreren met bestaande infrastructuur (zoals elektrokasten, omheiningen of fietsparkeerplaatsen) kunnen we efficiënt gebruik maken van de beschikbare ruimte en budget.

Ambitie 3: **Er zijn aantrekkelijke routes en verbindingen tussen speel-, beweeg- en ontmoetplekken.**

Uitgangspunten:

- **Binnen een wijk/buurt zijn veilige routes naar speel, beweeg en ontmoetingsplekken. Afstemming met relevante afdelingen is essentieel.**
Veilige verbindingen naar speel-, beweeg- en ontmoetingsplekken binnen een wijk of buurt [wijk/buurt definiëren, is iig groter dan beleefbuurt] zorgen ervoor dat kinderen en volwassenen zich daar vrij en zelfstandig naartoe kunnen bewegen. Door deze plekken in samenhang te ontwerpen met andere voorzieningen, zoals schoolpleinen en sportvelden, wordt de waarde en toegankelijkheid van deze ruimtes versterkt. Hierbij is afstemming met diverse gemeentelijke afdelingen cruciaal.
- **Er zijn nabije en veilige verbindingen voor fietsers en wandelaars, zowel binnen de kernen (voor fietsers en wandelaars) als tussen de kernen (voor fietsers).**
Met veilige en aantrekkelijke verbindingen tussen kernen en binnen de kernen zelf, stimuleren we actieve vormen van vervoer zoals wandelen en fietsen. Dit draagt niet alleen bij aan de fysieke gezondheid van de inwoners, maar versterkt ook de cohesie binnen en tussen gemeenschappen. Het is in lijn met initiatieven zoals de "dorpsommetjes" en de aangenomen motie over een fietssnelweg, die beweging op lokaal niveau willen bevorderen. We maken bij deze routes gebruik van de SBO plekken, door deze met elkaar te verbinden. Ook zetten we in op communicatie om deze routes kenbaar te maken.
- **Het verzachten van fysieke en sociale barrières waar mogelijk, met erkenning van de beperkingen en de eigen verantwoordelijkheid van individuen.**
Fysieke en sociale barrières kunnen de toegankelijkheid en aantrekkelijkheid van routes belemmeren. Door deze zoveel mogelijk te verminderen of alternatieve oplossingen te bieden, creëren we een omgeving waarin iedereen zich welkom en veilig voelt. Echter, terwijl de gemeente streeft naar het optimaliseren van deze routes, is het ook essentieel dat individuen hun eigen verantwoordelijkheid nemen, vooral op plekken waar barrières moeilijk volledig te elimineren zijn.
- **We zorgen voor voldoende zitgelegenheid om ontmoetingen te faciliteren, rekening houdend met het budget en de mogelijkheid om zitplaatsen te integreren met bestaand straatmeubilair.**
Zitgelegenheden langs routes bieden niet alleen een plek om uit te rusten, maar bevorderen ook spontane ontmoetingen tussen inwoners. Door zitplekken strategisch te plaatsen en slim te integreren met bestaande infrastructuur, zoals het onderzoeken van het combineren van zitplaatsen met elektrokasten, kunnen we optimaal gebruik maken van de beschikbare ruimte, terwijl we binnen het budget blijven. De locaties en hoeveelheid zitplaatsen stemmen we af met inwoners. In de buurt van woonzorglocaties zorgen we bijvoorbeeld voor meer bankjes, op kortere afstand van elkaar.

Daarnaast zijn er ook een aantal randvoorwaarden:

- **Veilig:** *Veiligheid omvat het waarborgen van een gezonde leefomgeving en het minimaliseren van gezondheidsrisico's. Speelconstructies moeten voldoen aan wettelijke normen en regelmatig worden gecontroleerd. Dit is essentieel om het welzijn van inwoners te beschermen.*
- **Duurzaam:** *Duurzaamheid betekent het streven naar een groene, leefbare omgeving en het nemen van verantwoorde beslissingen bij de inrichting van openbare ruimtes. Hierbij ligt de nadruk op duurzame inkooppraktijken, het aanpakken van klimaatverandering en het bevorderen van circulariteit.*
- **Beheerbaar:** *Beheer houdt in dat de kwaliteit en veiligheid van openbare voorzieningen, zoals speeltoestellen, worden gehandhaafd. Materiaalkeuze bepaalt de intensiteit van het onderhoud. Goed beheer waarborgt dat faciliteiten veilig en in goede staat blijven. Beheerbaar door materiaalkeuze, vroegtijdig onderhoud en voldoende capaciteit.*
- **Betaalbaar:** *Er wordt gestreefd naar een evenwicht tussen de kosten van het inrichten en onderhouden van openbare ruimtes en het beschikbare budget. Dit waarborgt dat er geen compromissen worden gesloten op het gebied van kwaliteit of veiligheid.*
- **Inclusief en toegankelijk:** *De openbare ruimte moet toegankelijk en uitnodigend zijn voor iedereen, ongeacht hun achtergrond of beperkingen. Fysieke toegankelijkheid en diversiteit van behoeften staan centraal, zodat alle inwoners gelijke kansen krijgen.*

- **Betrekken van inwoners:** *Inwonerbetrokkenheid is een kernwaarde. Door inwoners actief te betrekken ontstaat een gevoel van eigenaarschap en betrokkenheid, wat leidt tot beslissingen die beter aansluiten bij de gemeenschap.*

4 Procedurele uitgangspunten

4.1 Organisatie, participatie, communicatie

Interne organisatie

- Bestuurlijk opdrachtgever: PFO van OR
- Ambtelijk opdrachtgever: Concernmanager Ruimte
- Projectleider: Integraal beleidsmedewerker Openbare Ruimte
- Projectgroep: Er is een integrale werkgroep gevormd door medewerkers vanuit team Advies en Regievoering, Team Plannen en Projecten en domein Samenleving, een financieel adviseur, een wijkbeheerder, een buurtsportcoach en de projectleider.
- Kerngroep: Er is een kernteam gevormd door de projectleider met daarin een beleidsmedewerker vanuit domein Ruimte, een beleidsmedewerker vanuit domein Samenleving, een wijkbeheerder, een gebiedsverbinder, de integraal beleidsmedewerker en een adviseur van Planterra.

Korte beschrijving van het proces

1. Beleidsanalyse

We onderzoeken de bestaande beleidskaders en identificeren de reeds vastgestelde ambities van het huidige beleid dat een link heeft met spelen, bewegen en ontmoeten. Deze analyse biedt ons een duidelijk inzicht in de huidige situatie en dient als basis om verdere stappen te formuleren.

2. Huidige arealen, kwaliteiten en bekostiging in beeld

We brengen in kaart waar deze de huidige speel-, sport- en ontmoetlocaties locaties zich bevinden, welke kwaliteiten ze hebben en welke financiële aspecten eraan verbonden zijn. Dit stelt ons in staat gerichte verbeteringen voor te stellen.

3. Ambities, uitgangspunten en randvoorwaarden formuleren en toetsen.

Op basis van ambtelijke werksessies en inwonerbetrokkenheid worden ambities, uitgangspunten en randvoorwaarden opgesteld.

4. Financiële strategie en uitvoeringsagenda opstellen

We koppelen de geformuleerde uitgangspunten en uitvoeringsagenda aan de geschatte kosten. Hierbij worden de beschikbare financiële middelen geanalyseerd en worden de mogelijke financieringsbronnen onderzocht.

Organisatie

Kerngroep

Er is een kerngroep geformeerd met daarin een beleidsmedewerker vanuit domein Ruimte, een beleidsmedewerker vanuit domein Samenleving, een wijkbeheerder, een gebiedsverbinder, de integraal beleidsmedewerker en een adviseur van Planterra. De kerngroep komt elke 2 weken bijeen en stuurt op inhoud en bewaakt de voortgang.

Ambtelijke werksessies met projectgroep

In 3 werksessies met een brede ambtelijke staf met medewerkers van de domeinen Ruimte en Samenleving worden de ambities, uitgangspunten en randvoorwaarden geformuleerd en de uitvoeringsagenda opgesteld. Deze werksessies vormen de motor achter de ontwikkeling en uitwerking van het beleid.

Inwonerbetrokkenheid

Het betrekken van belanghebbenden en stakeholders is van belang om een inclusief en effectief beleid te ontwikkelen. We willen de openbare ruimte zo inrichten en onderhouden dat alle doelgroepen gestimuleerd worden om actief deel te nemen. Dit omvat het creëren van veilige speelplekken voor kinderen, het aanbieden van geschikte activiteiten voor jongeren en het faciliteren van ontmoetingsmogelijkheden voor ouderen.

Het betrekken van inwoners bij dit beleidsplan vraagt zorgvuldigheid. We willen niet opnieuw vastgestelde kaders en ambities toetsen, maar het is nog te vroeg voor concrete inbreng over de inrichting van openbare plekken. Dit komt pas bij de uitvoering. We toetsen vooral of de huidige uitgangspunten, gezien vanuit hun perspectief, de gewenste ambities ondersteunen. De ambities stellen we niet ter discussie. Inwoners zijn daarnaast snel geneigd om heel specifieke punten aan te

dragen. Het is aan ons om deze concrete punten te vertalen naar een hoger abstractieniveau en te veralgemeniseren naar uitgangspunten.

We betrekken inwoners op 3 verschillende manieren bij dit plan:

1. Rondetafelgesprekken met belangenorganisaties
2. Straatgesprekken met jongeren, ouders en overige volwassenen
3. Eventueel extra betrokkenheid van basisschoolkinderen

Na afloop van elk traject communiceren we de resultaten en wat we ermee doen terug naar de deelnemers.

1. Rondetafelgesprekken met belangenorganisaties:

Focus: Inclusiviteit.

In twee rondetafelsessies bespreken we met belangenorganisaties, waaronder lokale belangengroepen, zorginstellingen en sportorganisaties, de specifieke wensen en behoeften van hun doelgroep rondom spelen, bewegen en ontmoeten in de openbare ruimte. Het gesprek richt zich op de **uitgangspunten en de randvoorwaarde 'inclusiviteit'**. We onderzoeken of deze uitgangspunten zoals ze nu geformuleerd zijn bijdragen aan de bijbehorende ambitie vanuit het perspectief van hun doelgroep of dat er aanpassingen nodig zijn. De gesprekken vinden plaats op twee dinsdagavonden in november.

2. Straatgesprekken met kinderen, jongeren, ouders en overige volwassenen:

Focus: uitgangspunten en participatiebereidheid

Met straatgesprekken in verschillende kernen benaderen we jongeren, ouders, kinderen en volwassenen om met hen in gesprek te gaan over de **uitgangspunten**. Deze methode bereikt ook mensen die normaal gesproken minder participeren. Tijdens deze straatgesprekken staan we op verschillende tijden op verschillende publieke plekken in de kernen, zoals buurtplekken of plekken waar jongeren samenkomen. Met behulp van een stand en creatieve middelen, zoals foto's, tekeningen en stellingen, voeren we gesprekken over onderwerpen zoals de **participatiebereidheid** en het mee-inrichten en mee-beheren van speel, beweeg, en ontmoetingsvoorzieningen. De straatgesprekken voeren we uit vanaf december.

3. Eventueel extra betrokkenheid van basisschoolkinderen: Nader in te vullen.

Wanneer nodig en gewenst kunnen we basisschoolkinderen extra betrekken door bijvoorbeeld de inzet van de kinderburgermeester, of gebruik te maken van een lesuur op een basisschool. Hiervoor onderzoeken we nog de mogelijkheden. Mogelijk combineren we dit met de straatgesprekken.

Er is gekozen voor kwalitatieve methoden om diepgaande en 'rijke' informatie te verkrijgen en de mogelijkheid om door te vragen om een dieper inzicht te krijgen in de standpunten en behoeften. Een nadeel is dat resultaten mogelijk niet representatief zijn voor heel Dalfsen, zoals met een kwantitatieve methode wel mogelijk is. Echter, in de praktijk blijken kwantitatieve methoden, zoals enquêtes, ook vaak niet representatief te zijn vanwege demografische verschillen tussen de respondenten en de gehele gemeente.

Communicatie

- De kadernota Spelen, bewegen en ontmoeten 2024-2033 zal bekendgemaakt worden op de website van de gemeente, waarop een link naar het document zal worden geplaatst. Ook zal een link op Intranet worden geplaatst.
- De gemeenteraad wordt in verschillende stappen meegenomen ter voorbereiding op de besluitvorming van het beleidsplan Spelen, bewegen en ontmoeten. Een belangrijke tussenstap in de besluitvorming voor de gemeenteraad is de kadernota.
- De startnotitie is besproken in de collegesessie van 5 september 2023.

4.2 Financiën

Financiële strategie

Het beleidsplan Spelen, Bewegen en Ontmoeten wordt opgesteld door de Integraal beleidsmedewerker openbare ruimte met ondersteuning van adviesbureau PLANTERA.

Het beleidsplan valt binnen de programma's:

- Beheer Openbare Ruimte
- Sociaal Domein

Op dit moment zijn de financiële consequenties van de kadernota nog niet in beeld. Nadat de uitgangspunten en randvoorwaarden zijn bepaald worden de financiële consequenties bij het beleidsplan in beeld gebracht.

Om ervoor te zorgen dat de ambitieuze doelen van het beleid haalbaar zijn, is het noodzakelijk om een financiële strategie op te stellen. Daarvoor koppelen we de geformuleerde uitgangspunten en uitvoeringsagenda aan geschatte kosten. Hierbij analyseren we ook de beschikbare financiële middelen en onderzoeken we mogelijke financieringsbronnen. Deze financiële strategie vormt een leidraad om de benodigde investeringen op een duurzame en verantwoorde manier te realiseren.

Na het vaststellen van deze kadernota hebben we meer inzicht in de financiële consequenties van de geformuleerde uitgangspunten.

4.3 Risico's

Er dient rekening gehouden te worden met de mogelijkheid van vertraging in het proces, met name in het participatietraject. Het succes van dit traject is afhankelijk van de betrokkenheid en beschikbaarheid van diverse stakeholders. Het inplannen van activiteiten en bijeenkomsten kan soms onderhevig zijn aan onvoorziene omstandigheden. De activiteiten en bijeenkomsten worden tijdig en in overleg met de betrokkenen gepland om ervoor te zorgen dat het beleids- en uitvoeringsplan binnen de termijn kan worden gerealiseerd.

In december stellen we de definitieve planning voor de raadsbehandeling vast.

4.4 Tijdspad

Raadsbehandeling kadernota	16 december 2023
Behoeftte onderzoek/inwonerbetrokkenheid:	november 2023 - januari 2024
-Rondetafelgesprekken	november 2023
-Straatgesprekken	december - januari 2023 / 2024
-Evt. creatieve sessies met kinderen	januari 2024
Financiële strategie	februari 2024
Concept beleidsstuk gereed	maart 2024
Behandeling beleidsnota door het college	april 2024
Behandeling beleidsnota door de raad	mei 2024